

PPB-1528

Seat No. _____

B. A. (Sem. - II) Examination

April / May - 2016

CE-201 : Sanskrit

(सभापर्व - महाभारते) (अ. ५७ थी ६३)

(व्याकरणः)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : दरेक प्रश्नना गुण सरभा छे.

१ नीचेनाभांथी गभे ते चार श्लोको अनुवाद सहित समझावो : १४

- (१) एकः शास्ता न द्वितीयोऽस्ति शास्ता,
गर्भे शयानं पुरुषं शास्ति शास्ता ।
तेन अनुशिष्टः प्रवणाद् इव अम्भो,
यथा नियुक्तोऽस्मि तथा वहामि ॥ (५७-८)
- (२) अजो हि शस्त्रमखनत् किलैकः,
शस्त्रे विपन्ने पट्टभिरपास्य भूमिम् ।
निकृन्तनं स्वस्य कण्ठस्य घोरं,
तद् वैरं मा खनीः पाण्डुपुत्रैः ॥ (५९-८)
- (३) गच्छ त्वं कितवं गत्वा सभायां पृच्छ सूतज ।
किं नु पूर्वं पराजैषीः आत्मानं मां नु भारत ।
एतत् ज्ञात्वा त्वमागच्छ ततो मां नय सूतज ॥ (६०-७)
- (४) स तां परामृश्य सभासमीपं आनीय,
कृष्णाम् अतिकृष्ण केशीम् ।
दुःशासनो नाथवतीम् अनाथवत्
चकर्ष वायुः कदलीम् इवार्ताम् ॥ (६०-२४)

- (૫) ચત્વાર્યાહુઃ નરશ્રેષ્ઠા વ્યસનાનિ મહીક્ષિતામ્ ।
મૃગયા પાનમક્ષાંશ્ચ ગ્રામ્યે ચૈવાતિ સક્તામ્ ॥ (૬૧-૨૦)
- (૬) પ્રહલાદો નામ દૈત્યેન્દ્રઃ તસ્ય પુત્રો વિરોચનઃ ।
કન્યાહેતોઃ આહ્નિગરસં સુધન્વાનમુપાદ્રવત્ ॥ (૬૧-૫૯)
- (૭) ત્રયઃ કિલેમે અધના ભવન્તિ દાસઃ,
શિષ્યશ્ચ અસ્વતન્ત્રા ચ નારી ।
દાસસ્ય પત્ની ત્વં ધનમસ્ય ભદ્રે,
હીનેશ્વરા દાસધનં ચ દાસી ॥ (૬૩-૯)
- (૮) એકમાહુઃ વૈષ્યવરં દ્વૌ તુ ક્ષત્રસ્ત્રિયા વરૌ ।
ત્રયસ્તુ રાજ્ઞો રાજેન્દ્ર બ્રાહ્મણસ્ય શતં વરાઃ ॥ (૬૩-૩૫)

૨ મહાભારતકાર વ્યાસની શૈલી વિશે નોંધ લખો. ૧૪

અથવા

“મહાભારત એક ધાર્મિક ગ્રંથ, નીતિગ્રંથ, ઐતિહાસિક ગ્રંથ છે.” –
આ વિધાન સવિસ્તારથી ચર્ચો.

૩ “મહાભારત ઝાઝા હાથે રચાયેલો ગ્રંથ છે.” આ વિધાન સવિસ્તારથી ૧૪
ચર્ચો.

અથવા

“દ્રૌપદી વસ્ત્રાહરણ પ્રસંગ”નું નિરૂપણ કરીને તેની સમીક્ષા કરો.

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

- (૧) મહાભારતના રચયિતા વેદ વ્યાસ
- (૨) દ્રૌપદીનું પાત્રાલેખન
- (૩) યુધિષ્ઠિરનું પાત્રાલેખન
- (૪) સુધન્વા ઉપાખ્યાન

- (૧) મહર્ષિ વેદ વ્યાસને સત્યવતી સૂત અને કૃષ્ણ દ્વૈપાયન કેમ કહેવાયા છે ?
- (૨) મહાભારતનાં ત્રણ સંસ્કરણો કયાં કયાં ? તે કોના નામે ઓળખાય છે ?
- (૩) યુધિષ્ઠિરે કરેલું દ્રૌપદીનું વર્ણન તમારા શબ્દોમાં લખો.
- (૪) યુધિષ્ઠિરે જ્યારે દ્રૌપદીને દાવમાં મૂકી ત્યારે સભામાં ઉપસ્થિત સભાસદોનો પ્રતિભાવ જણાવો.
- (૫) દ્રૌપદીના પ્રશ્નો ઉત્તર ભીષ્મ પિતામહે શો આપ્યો ?
- (૬) ધૃતરાષ્ટ્રએ દ્રૌપદીને કેટલાં વરદાન માગવા કહ્યું ? દ્રૌપદીએ વરદાનમાં શું માગ્યું ?
- (૭) મુચ્ ધાતુનું વર્તમાનકાળ પ્રથમ પુરુષ એકવચન અને દ્વિવચનનું રૂપ આપો.
- (૮) સ્પૃશ્ ધાતુનું ઘ.ભૂ.કા. ત્રી.પુ. એકવચન અને બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૯) 'પૃચ્છન્તિ' રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૦) 'ગળ્' ધાતુનું વ.કા. બી.પુ. એકવચન અને બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૧૧) કથ્ ધાતુનું ઘ.ભૂ.કા. ત્રીજો પુરુષ એકવચન અને બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૧૨) અચોરયામ રૂપ ઓળખાવો.